

เยาวชนกับเศรษฐกิจ: ความรับผิดชอบของผู้ใหญ่

ปาฐกถาแสดง ณ หอประชุมคุรุสภา ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

พิมพ์ครั้งแรก ใน *รวมปาฐกถาชุดเยาวชนกับเศรษฐกิจ* ของคุรุสภา ๒๕๖๓ หน้า ๔๒-๗๓

โครงการ ๑๐๐ ปี ชาตกาล ศ.ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คุณหญิงอัมพรฯ ท่านรองเลขาธิการคุรุสภา และท่านผู้ฟังที่เคารพ

ในการแสดงปาฐกถา “เยาวชนกับเศรษฐกิจ” วันนี้ ผมใคร่จะบรรยายในหัวข้อย่อว่า “ความรับผิดชอบของผู้ใหญ่” โดยจะขอแบ่งเป็น ๔ ตอนดังนี้

- ตอนที่ ๑ มอบทรัพย์สินให้ในสมัย
- ตอนที่ ๒ จัดให้มีคู่ครองที่สมควร
- ตอนที่ ๓ ให้ได้ศึกษาศิลปวิทยา
- ตอนที่ ๔ ห้ามความชั่ว ส่งเสริมความดี

ผมจะพยายามใช้คำ “เยาวชน” และ “ผู้ใหญ่” ในความหมายที่กว้าง “เยาวชน” ในคำบรรยายนี้หมายถึงผู้มีอายุน้อย ซึ่งรวมทั้งทารก เด็กเล็ก เด็กใหญ่ และคงจะคลุมถึงหนุ่มสาวในวัยที่เพิ่งบรรลุนิติภาวะที่ยังศึกษาอยู่ และเริ่มประกอบอาชีพแล้ว “ผู้ใหญ่” ในที่นี้หมายถึงบิดามารดา พี่หรือญาติอื่นที่มีหน้าที่ปกครองเยาวชน ครูอาจารย์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐและเทศบาลที่มีความเกี่ยวข้องกับเยาวชน ส่วนภาวะเศรษฐกิจที่จะกล่าวถึงในคำบรรยายนี้ในตอนต่าง ๆ คือภาวะเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันและอนาคตอันไม่ไกลนักสัก ๑๐-๒๐ ปี

ผมจะอาศัยคำพระเป็นหลักในการบรรยายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อผู้ใหญ่ต่อเยาวชนในระบบเศรษฐกิจไทย โดยจะพยายามแปลคำของพระท่านให้กว้างขวาง และเทียบเคียงเปรียบได้กับเหตุการณ์ปัจจุบันและอนาคต

พระท่านสอนไว้ว่า บิดามารดามีหน้าที่ต่อบุตร ๕ ประการดังต่อไปนี้คือ

- ๑. ปาปา นิวาเรณติ ห้ามมิให้ทำความชั่ว
- ๒. กลยาณ นเวเสนติ ส่งเสริมให้ตั้งอยู่ในความดี
- ๓. สิปป์ สิกฺขาเปณติ ให้ได้ศึกษาศิลปวิทยา
- ๔. ปฏฺฐึรฺเพทาเรณ สํโยเชนติ จัดให้มีคู่ครองที่สมควร
- ๕. สมเย ทายชฺชํ นิยุยาเทนติ มอบทรัพย์สินให้ในสมัย

ในการขยายความหน้าที่ความรับผิดชอบต่อเหล่านี้ ผมจะขอเปลี่ยนลำดับ และจะขอเริ่มด้วยลำดับ ๕ ไปหา ๑, ๒

มอบทรัพย์สินให้ในสมัย

การที่บิดามารดาและผู้ใหญ่อื่นจะพึงจัดหาทรัพย์สินมอบให้บุตรและอนุชนเป็นทุนสำหรับการครองชีพ และเป็นเครื่องมือการเลี้ยงชีพนั้น เป็นประเพณีที่เรานิยมสืบเนื่องกันมาจนเป็นของธรรมดา แม้แต่การพัฒนาประเทศในทางเศรษฐกิจซึ่งเราเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญในปัจจุบันนี้ ก็มีไฮอันไกล คือการพยายามสร้างสมทรัพย์ไว้สำหรับใช้ลงทุนให้ก่อดอกออกผลเป็นรายได้ของประชาชนในภายภาคหน้า จะได้เพิ่มพูนสวัสดิภาพในการครองชีพต่อไป ข้อนี้เป็นข้อที่รับนับถือกันเป็นปกติทั้งด้านส่วนบุคคลและด้านส่วนรวมทั้งประเทศ

ข้อที่น่าคิดให้ลึกซึ้งลงไปก็คือ ในส่วนบุคคลแต่ละคนเมื่อบิดามารดาของแต่ละคนมีบุณญาสาแตกต่างกัน บางคนมีทรัพย์มาก บางคนมีทรัพย์น้อย หรือไม่มีเลย หรือมีแต่หนี้สินซึ่งจะตกเป็นมรดกแก่ลูกหลาน และถ้าเราพิจารณาต่อไปอีกว่ามนุษย์เราแต่ละคนนั้นเลือกเกิดมาไม่ได้ บางคนเกิดมาในกองเงินกองทอง บางคนเกิดมาบิดามารดายากไร้ และยิ่งถ้าเราถือหลักการสืบทอดกันมาหลายชั่วคน โดยหลักเศรษฐกิจที่ว่าเงินนั้นบิดไปหาคนที่มั่งคั่ง และหลีกเลี่ยงไปจากผู้ที่ยากไร้ ความแตกต่างกันในเรื่องทรัพย์สินเงินทองระหว่างบุคคลก็ยิ่งกว้างขวางมากขึ้นทุกที ก่อให้เห็นความอยุติธรรมในสังคมชัดเจน จนปรากฏว่าบางคนที่เกิดมาในกองเงินกองทอง แม้ว่าจะประพฤติชั่ว ใจบาป เกียจคร้าน ไม่มีวิชา ก็ครองชีพอยู่ได้ด้วยความสะดวกสบาย และฟุ้งเฟ้อ ส่วนคนส่วนมากนั้นเมื่อเกิดมาปราศจากทุนทรัพย์ แม้จะมีวิชาสูง มีความเพียรอุตสาหะ และประพฤติดีตามศีลธรรมทุกประการ ต้องได้รับความลำบาก ดิ้นรนต่อสู้กับชีวิตอยู่ตลอดเวลา ครั้นถึงเวลาที่จะปฏิบัติตามข้อธรรมะข้อที่ว่ามอบทรัพย์ให้ลูกหลานในสมัย ยังไม่สามารถกระทำได้เลยอีก เพราะไม่มีเหลือจะมอบให้ ทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วไม่ได้ชั่ว จะถือเป็นความอยุติธรรมในสังคมหาได้ไม่ ครั้นจะอ้างเวรกรรมที่ทำไว้แต่ชาติก่อน ๆ ใครเล่าอ้างได้ถนัดเพราะมองไม่เห็น พิสูจน์ไม่ได้

เรื่องทรัพย์มรดกที่มอบให้กันและก่อให้เกิดความอยุติธรรมในสังคมนี้แหละ ก่อให้เกิดปัญหาในระบบเศรษฐกิจ จนถึงลัทธิรุนแรงอุบาทว์เกิดขึ้นเป็นมะเร็งของสังคมในโลกโดยทั่วไป เพื่อต่อต้านปฏิวัติระบบเศรษฐกิจนี้ ในสังคมที่พอจะป้องกันแก้ไขข้อบกพร่องเรื่องนี้ เขาจึงพยายามใช้ระบบภาษีอากรแก้ไข ป้องกันความเหลื่อมล้ำต่ำสูงจนเกินขนาดในเรื่องทรัพย์สิน ด้วยภาษีมรดก ภาษีการรับมรดก ภาษีเงินได้อัตราก้าวหน้า แล้วนำเงินภาษีเหล่านี้มาใช้จ่ายทำนุบำรุงผู้อ่อนทรัพย์ในด้านสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น

ด้วยเหตุผลดังได้กล่าวข้างต้นนี้ ผมจึงขอเสนอว่า คำว่า”ทรัพย์” ในวลี “มอบทรัพย์ให้ในสมัย” นั้น ควรแก่การตีความให้ชอบด้วยเหตุผลและเหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน จะยึดอยู่แต่ในความหมายที่บิดามารดาสะสมทรัพย์สมบัติ เงินทอง ที่ดิน ฯลฯ แล้วมอบให้อุทิศเป็นมรดกไปอย่างเดียวหาชอบไม่ ถ้าเป็นเช่นนั้น ทรัพย์ที่ควรแก่การมอบให้เยาวชนในสมัยนั้นควรจะหมายความว่าอะไร

ผมเข้าใจว่า การที่พระท่านสอนให้ผู้ใหญ่ให้ทรัพย์แก่บุตรหลานของตนนั้น เจตนาจะให้เยาวชนนั้นพึ่งตนเองได้ ไม่ต้องคอยอาศัยผู้อื่น ถ้าเราจับประเด็นสำคัญนี้ได้ถูกต้อง ผมก็คิดว่า “ทรัพย์” ที่มอบให้ “ในสมัย” นั้น ไม่จำเป็นต้องรอให้บุตรเติบโตมีเหย้าเรือนออกไป หรือเมื่อบิดามารดาถึงแก่กรรมแล้วจึงให้ ควรจะให้มาตั้งแต่กำเนิด ทุกระยะ ทุกวัย ประการหนึ่ง กับ “ทรัพย์” ที่กล่าวนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นทรัพย์ประเภทวัตถุสมบัติหรือแก้วแหวนเงินทอง เพราะทรัพย์ที่ประเสริฐกว่าวัตถุและเงินนั้นมีอยู่มากมายหลายอย่าง คงจะจำแนกได้เป็น ๓ ประการด้วยกัน คือ

- ก. ความสุขสมบูรณ์ทางร่างกายและทางจิต
- ข. ความรู้ทั้งในด้านวิชาการและความรู้รอบตัว
- ค. นิสัยและสันดานที่ดี

คุณสมบัติทั้ง ๓ ประการนี้รวมกันเรียกได้ว่า วิชา ซึ่งมีความหมายพิเศษกว้างขวางกว่าความรู้ทางอาชีพหรือวิชาการ(ตรงกันข้ามกับ อวิชา ในคำพระ) มีสุภาสิตโลกนิตินับสนุนข้อนี้คือ

“เยาวรูปรูปร่างหน้าหนุ่มเพื่อ ในวงศ์ ตระกูลแธ
แม่ปราศวิทายาทรง เสื่อมเศร้า
ทองกวาวดอกดาซดง แดงป่า
เสียวลิ้นรินรสเร้า ดั่งนี้ ไครชม”

เรื่องวิชาเท่าที่เกี่ยวกับความรู้และการศึกษานั้น ผมจะได้กล่าวในตอนที่ ๓ ว่าด้วย “การให้ศึกษาศิลปะ” ต่อไป ในที่นี้จะบรรยายขยายความในเรื่องสุขภาพของร่างกายและจิต กับการปลูกพาะนิสัยสันดานที่ดี ว่าเป็นทรัพย์สำคัญที่ผู้ใหญ่พึงมอบให้เยาวชนในสมัยอย่างไรบ้าง

การฝึกพุ่มเลี้ยงดูบุตรตั้งแต่เป็นทารกจนถึงเติบโตใหญ่ให้มีร่างกายแข็งแรงนั้น ก็เป็นการให้ทรัพย์ที่ดีที่สุดสมควรแก่บุตรเพราะ “อโรคยา ปรมา ลาภา” เรื่องนี้เป็นสัจธรรมของทั้งสัตว์และมนุษย์อยู่แล้ว สำคัญอยู่แต่ว่ากระทำถูกวิธีหรือไม่ เช่น การเลี้ยงทารกด้วยนมมารดานั้น ถือเป็นหลักได้แน่ว่าเป็นการเลี้ยงด้วยอาหารอันประเสริฐสุด คนสมัยก่อนมีการศึกษาน้อย เฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิง และมีความต้องการทางเศรษฐกิจทำนองมักน้อย ฉะนั้น แม่จึงเลี้ยงลูกอ่อนด้วยนมแม่ ถ้าเผชิญไม่สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง ก็ต้องหาแม่นมมาให้นมแทน สมัยนี้ผู้หญิงโดยมากที่อยู่ในเมือง ได้ศึกษาเล่าเรียนกัน บางคนถึงขั้นสูง ๆ และก็ออกทำงานนอกบ้านประกอบอาชีพเพื่อให้ได้ใช้วิชาที่เรียนมา แม้ว่าจะมีลูกอ่อนก็ยังไม่ไปทำงานนอกบ้านบ้างก็อ้างว่าสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันนี้รัดตัว ต้องออกไปทำมาหากินทั้งตัวและเมีย และสมัยนี้แม้อยากได้แม่นม ก็หายากเต็มที ฉะนั้น สภาพการณ์ก็เป็นว่า ทรัพย์น้ำนมแม่อันประเสริฐนี้ ทารกในเมืองมักจะได้รับน้อยลง และเข้าใจว่าตามชนบทและในถิ่นที่ยากจนในเมือง แม่ยังให้นมลูกอยู่มากพอใช้ อย่างไรก็ตามเรื่องนี้วิทยาศาสตร์และธรรมชาติก็ยังพอเกื้อกูลทารกของพวกเราอยู่บ้าง คือ มีน้ำนมโค นมผง ที่มีคุณภาพดีพอประมาณช่วยได้บ้าง แต่ก็แพงพอใช้ และมีคนเป็นส่วนมากไม่เข้าใจเลือกกระหว่างนมที่ดีกับนมที่ไม่เหมาะสมสำหรับทารก นมข้นหวานหรือหางนมก็ใช้ให้ทารกกินกันอยู่มาก ข้อสุดท้ายนี้เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของรัฐบาลและเทศบาลที่จะอบรมประชาชน และโดยเฉพาะแม่ลูกอ่อนให้มีความรู้พอ และช่วยสนับสนุนทางการเงิน ถ้าฐานะเศรษฐกิจของแม่ลูกอ่อนนั้นไม่อำนวยให้หาทรัพย์ดี ๆ มามอบให้ทารกของตน

ระยะต่อไปที่ควรระวังเป็นพิเศษเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของเด็กคือ ระยะที่เด็กมีอายุระหว่าง ๖ เดือน ถึง ๖ ขวบ เพราะในระยะนี้ต้องหาอาหารที่เหมาะสมให้เด็กกิน จึงจะทำให้ร่างกายแข็งแรง และจิตใจแข็งแรงสมบูรณ์พอที่จะเป็นทุนให้เติบโตได้ดีตลอดชีวิต ขณะนี้ในประเทศไทยเรา พวกเรามักจะให้อาหารที่ไม่เหมาะสมแก่เด็กที่หย่านมมาใหม่ ๆ เช่น คนจนก็ให้ข้าวบดผสมเกลือ คนที่มั่งมีพอก็ยังไม่พ้นข้าวบด แต่เดิมกับข้าวที่ผู้ใหญ่กินอร่อย แต่ก็ไม่เป็นคุณแก่การพัฒนาเติบโตของเด็ก ในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รัฐบาลจะต้องกระทำการหลายอย่าง ซึ่งรวมทั้งการสุศึกษา การให้บริการสาธารณสุขสาธารณสุขูปโภค เพื่อแก้ไขป้องกันเรื่องนี้ ตลอดจนสนับสนุนโครงการพัฒนาให้ประเทศเราสามารถผลิตนมโคสดได้บริโภคทั่วถึงกันด้วยราคาย่อมเยา และอาหารประเภทไข่ไก่ก็เช่นเดียวกัน ต้องผลิตให้มากและราคาถูกลงสำหรับเลี้ยงเด็ก ผลไม้สดก็ควรปลูกฝังนิสัยเด็กให้รับประทานเสียแต่เนิ่น ๆ

โภชนาการที่ถูกสุขลักษณะนี้ เป็นทรัพย์อันประเสริฐที่เราจะต้องมอบให้ลูกหลานเราจนถึงอย่างน้อยระยะที่ร่างกายและสมองหยุดเติบโต ระหว่างอายุประมาณ ๑๘ ถึง ๒๑ ปี พวกเรามักจะนั่งนอนใจ

และโอ้อวดว่า เมืองไทยมีข้าวปลาอุดมสมบูรณ์ ไม่มีใครอดตายแม้จะจนแสนจน ความเข้าใจเช่นนี้ บางครั้งทำให้เราหลงเลเยหลักโภชนาการซึ่งได้พิสูจน์แล้วว่า เรามีหน้าที่ไม่ใช่แต่ให้เด็กอ้วนท้องอย่างเดียว ต้องให้กินอาหารที่เป็นคุณและมีธาตุต่าง ๆ สมดุลกัน เฉพาะอย่างยิ่งธาตุโปรตีน และต้องงดเว้นสิ่งที่เป็นโทษสำหรับเด็ก เช่น รสเผ็ดจัด เปรี้ยวจัด เป็นต้น พิจารณาในแง่นี้แม้แต่ในพระนครและในบ้านที่มั่งคั่งสมบูรณ์เราก็ไม่ได้ให้อาหารแก่เยาวชนของเราอย่างถูกต้องและเพียงพอ และเป็นหน้าที่ของรัฐบาลอีกที่จะต้องเอาใจใส่ทำการพัฒนาประเทศในเรื่องโภชนาการ ซึ่งรวมทั้งการอนามัยโรงเรียนด้วย เป็นลำดับสำคัญสูงเพราะเป็นหลักเบื้องต้นแห่งการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งหมด

จิตสำคัญยิ่งกว่ากายฉันใด สุขภาพจิตของเด็กก็สำคัญฉันนั้น และเป็นทรัพย์สินประเสริฐที่เรามีความรับผิดชอบจะต้องให้แก่ลูกของเรา ปัจจัยที่จะทำให้สุขภาพจิตดีมีได้กล่าวมาบ้างแล้วในด้านโภชนาการ เฉพาะอย่างยิ่งในรุ่น ๖ เดือน ถึง ๖ ขวบแต่มีปัจจัยอื่นอีกหลายประการในครอบครัวที่พ่อแม่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่เด็กได้ เช่น ความรักเด็ก ความสามัคคีปรองดองระหว่างพ่อกับแม่ ความสนิทสนมระหว่างพ่อแม่มากับลูก เป็นต้น ถ้าพ่อแม่ทะเลาะกันเป็นนิสัย หรือพ่อทั้งแม่ลูกไปด้วยเหตุประการใดก็ตาม หรือเด็กต้องพรากจากแม่ไปนาน ๆ เช่นนี้ก็เป็นอันตรายแก่จิตของเด็กในปัจจุบันและอนาคต

นิสัยและสันดานของเด็กที่ได้อบรมมาดี จะเป็นทรัพย์สินล้ำค่าติดตัวเด็กไปตลอดชีพ ฉะนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่พึงมอบให้ เช่น นิสัยไม่เห็นแก่ตัว โอบอ้อมอารีแก่ผู้อื่น นิสัยรักประชาธิปไตยอย่างแท้จริง การไม่รังเกียจเด็ดฉันท่อมนุษย์อื่นเพราะ สัญชาติ ศาสนา ผิว หรือชั้นวรรณะ ความขยัน หมั่นเพียร อุตสาหะบากบั่น ความมานะอดทน ความมีระเบียบ ความสะอาด ความมีใจเป็นนักกีฬา แพ้เป็น ชนะเป็น ความใฝ่รู้ ใฝ่หาความจริง และใฝ่หาความประเสริฐ ความรักศิลปะและสิ่งงามสิ่งไพเราะ นิสัยสันดานเหล่านี้เพาะได้ยาก และการปฏิบัติของพ่อแม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างนั้นจะเป็นเครื่องช่วยได้มาก ตัวอย่างเช่นนิสัยอ่านหนังสือ (แทนที่จะฟังดูแต่โทรทัศน์) พ่อแม่ช่วยได้มาก โดยเริ่มอ่านให้เด็กสนใจตั้งแต่อายุน้อย ๆ ประมาณ ๔ ขวบขึ้นไป

ทรัพย์สินที่พึงมอบให้เยาวชนในหัวข้อตอนนี้ ท่านจะสังเกตได้ว่าบางอย่างก็ต้องเสียสละและเกี่ยวกับเศรษฐกิจอยู่บ้าง แต่ส่วนมากเกี่ยวกับน้ำใจ ความวิริยะพากเพียร และสติของผู้ใหญ่

จัดให้มีคู่มือที่สมควร

สมัยนี้ การที่จะนำคำพระมาแนะนำผู้ใหญ่ ให้จัดให้บุตรหลานของตนมีคู่มือที่สมควรแบบประเพณีโบราณนั้น เห็นไม่สำเร็จได้มากรายนัก เพราะแม้ว่าผู้ใหญ่จะตั้งใจจัดให้สักเพียงใด การคลุมถุงชนหรือแม้แต่การชักนำด้วยอุบายนานาประการ ก็จะไปสะดุดกับหลักเสรีภาพในการเลือกคู่ ซึ่งแพร่หลายไปพร้อมกับระดับการศึกษาของเยาวชนทั้งหญิงและชาย แม้ว่าในท้องถิ่นที่ยังถือเป็นประเพณีโบราณ อาจจะมีผู้ปฏิบัติเหลืออยู่บ้าง แต่ถ้าจะตีความข้อนี้ให้กว้าง และให้เข้ากับสถานการณ์เศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า หน้าที่รับผิดชอบของผู้ใหญ่ต่อผู้เยาว์ในข้อนี้ยังคงมีอยู่

ในสังคมแต่ก่อน ความต้องการทางเศรษฐกิจมีน้อย ฉะนั้น เพื่อความปลอดภัยจากธรรมชาติทางเพศซึ่งมีกำลังกดดันสูง ผู้ใหญ่ท่านจึงพยายามจัดให้บุตรหลานเป็นฝั่งเป็นฝา กันเสียแต่อายุไม่มากนักทั้งหญิงและชาย ในปัจจุบันนี้ เฉพาะอย่างยิ่งในกรุง คนเราจะมีเรือน ต้องคิดหน้าคิดหลังหลายอย่าง การเรียน

เศรษฐกิจ ที่อยู่อาศัย การเลี้ยงชีพ เป็นเรื่องที่จะต้องนำมาคำนึง ฉะนั้นหนุ่มสาวปัจจุบันนี้จึงแต่งงานกันช้ากว่าแต่ก่อน แต่พลังธรรมชาติทางเพศนั้นคงจะไม่หย่อนกว่าเดิม ฉะนั้นเมื่อเยาวชนของเราควรมีคูครองที่สมควรต่อเมื่อถึงเวลาสมควรแล้ว ผู้ใหญ่และเยาวชนควรจะปฏิบัติอย่างไรในระยะเวลาที่รอให้ถึงเวลาสมควรมัน

ในความเห็นของผม ผู้ใหญ่มีหน้าที่ให้ความรู้เรื่องเพศแก่เยาวชน และควรจะกระทำเสียตั้งแต่ก่อนที่ธรรมชาติทางเพศจะมีกำลังแรงสูง ผู้ใหญ่ในที่นี้หมายถึงทั้งพ่อแม่และครูอาจารย์และความรู้เรื่องเพศนั้นควรแบ่งออกเป็นความรู้ทางชีววิทยา(เพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็กวัยรุ่น) ความรู้ทางอนามัย (เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหา) และความรู้ทางศีลธรรม (เพื่อให้ยับยั้งใจได้)

ในเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนและเรื่องที่พูดกันยากเช่นนี้ ความสนิทสนมระหว่างผู้ใหญ่กับเยาวชนเป็นปัจจัยสี่สารอันสำคัญนัก นิสัยสันดานที่เพาะมาแต่เด็ก ๆ ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่จะถ่ายทอดหลักให้เยาวชนทราบ และยึดถือว่าสิทธิและหน้าที่ระหว่างคนต่อคน หลึงกับชาย เมียมกับผัวนั้นมีอยู่อย่างไรบ้าง และผลของการล่วงประเวณี จะมีอย่างไรสำหรับทารกที่อาจจะเกิดขึ้นมาและผลจะมีอย่างไรเมื่อภายหลังจากการสำส่อนแล้ว แต่ทุกคนจะพบคนที่ตนรักตนบูชาเข้าจริง ๆ เฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาเรื่องเพศนั้น ควรจะช่วยให้เยาวชนรู้จักความแตกต่างกันระหว่างความรักกับราคะตัณหา ระหว่างความรักกับความลุ่มหลงในรูปพรสกลันเสียง

เครื่องมือในการกำกับไม่ให้เยาวชนของเราเดินทางไปในด้านเสื่อมเสียก็มีอยู่บ้างทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ ผู้ใหญ่จะต้องป้องกันไม่ให้เยาวชนมีเงินสำหรับจับจ่ายจนเหลือเฟือ การยับยั้งจำกัดทรัพย์แก่เยาวชนบางโอกาสก็เป็นของดี

ถ้าเยาวชนของเรามีเวลาว่างมาก ผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครูบาอาจารย์ ก็ยังสามารถจะช่วยให้เยาวชนนั้นใช้เวลาว่างไปในทางที่จะข่มธรรมชาติทางเพศได้ด้วยการศึกษาหนังสือ การกีฬา การเข้าชุมนุมแบบที่อังกฤษเรียกว่า Youth Club การร่วมกันประกอบสาธารณประโยชน์ เช่น อาสาสมัครไปช่วยคนจนคนพิการ เป็นต้น เหล่านี้ช่วยป้องกันความเสียหายทั้งในเรื่องนี้และเรื่องอื่น ๆ

ข้อสำคัญที่สุดคือ ผู้ใหญ่ไม่พึงกระทำกะมิดกระเมี้ยนประหนึ่งว่า ถ้าพูดเรื่องเพศแล้วเป็นเรื่องลึกลับมหัศจรรย์ ผู้ใหญ่ทำได้ เด็กไม่เกี่ยว การปฏิบัติเช่นนี้เป็นการยั่วยุให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นมากขึ้นอีกประการหนึ่ง ผู้ใหญ่ไม่พึงเอา ต้นเหตุกับปลายเหตุมาปะปนกัน หรือจับเรื่องเล็กสำคัญว่าเป็นเรื่องใหญ่ ถ้าพวกเราเพียรแต่พูดกันว่า เด็กสาว ๆ อย่าใส่กระโปรงสั้นนัก เด็กผู้ชายอย่าไว้ผมยาวนัก คำถามก็จะเกิดขึ้นว่า ทำไม คำตอบปกติก็จะเป็นว่าเพราะฉิดประเพณีของไทยเรา แต่คำตอบชนิดนี้เป็นคำตอบชนิดบายเบี่ยงเรื่องผมยาวผมไม่รู้แต่เรื่องกระโปรงสั้นเป็นเรื่องที่ผู้ใหญ่บางคนอาจจะมีใจอกุศล คิดเรื่องเพศเสียก่อนที่เยาวชนจะคิดถึง และแท้จริงเรื่องความนิยมในการแต่งกายนั้น ก็หมุนเวียนเปลี่ยนไปตามกาลสมัย ไม่มีแบบใดยั่งยืน ผมเห็นว่าเป็นเรื่องเล็ก ไม่ควรเอาใจใส่จนเกินไปนัก ควรมุ่งเพ่งเล็งแต่ในสาระสำคัญกันดีกว่า

ให้ได้ศึกษาศิลปวิทยา

ความสำคัญของการศึกษาต่อเยาวชนนั้น เห็นจะไม่ต้องบรรยายให้ยืดเยื้อในหอประชุมคุรุสภานี้ เพียงแต่เชิญสุภาวดีโลกนิติมาบทเดียวเห็นจะพอ

ความรู้ดูยิ่งล้ำ	สินทรัพย์
คิดค่าควรเมืองนับ	ยิ่งไซ้
เพราะเหตุจักอยู่กับ	กายอาต-มานา
ใจจักเบียดนับได้	เร่งรู้ เรียงเอา

กล่าวโดยส่วนรวม การศึกษากับเศรษฐกิจนั้นเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน และมีผลต่อกันอย่างสนิท คือ ถ้าการศึกษาของชาติดี แรงงานของชาติก็ดีตาม และจะช่วยเศรษฐกิจของชาติให้ดีขึ้นด้วย กลับกัน ถ้าการศึกษาของชาติเลว แรงงานก็เลวตาม และเศรษฐกิจของชาติก็ยิ่งเลวลง อีกประการหนึ่ง การพัฒนาการศึกษานี้ยังช่วยการพัฒนาเศรษฐกิจได้ถึง ๒ นัย คือนอกจากจะช่วยให้เศรษฐกิจส่วนรวมก้าวหน้าขึ้นแล้ว ยังเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะกระจายทรัพย์สินและรายได้ให้ทั่วถึงกัน ทำให้เด็กทุกคนมีโอกาสหาความรู้ความเจริญได้เสมอกันยิ่งขึ้น

ในสมัยปัจจุบัน การศึกษาของประเทศไทยเรานี้ ตัวปัญหาเร่งเร็วกว่าการแก้ไขขบปัญหา ทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพเด็กที่เข้าโรงเรียนในระยะเวลาต่าง ๆ มีอัตราส่วนต่ำกว่าเมื่อ ๑๐ ปีก่อน และเด็กส่วนใหญ่พื้นความรู้ชั้นประโยคต่าง ๆ ต่ำกว่าในอดีต แม้ว่าจะมีวิชาที่เรียนมากกว่าเดิมก็จริง ข้อนี้เป็นความรับผิดชอบของผู้ใหญ่ ซึ่งในกรณีนี้คือรัฐบาล และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ที่จะแก้ไขถือการพัฒนาการศึกษาเป็นอันดับสูง จะแก้ว่าเศรษฐกิจไม่อำนวยไม่ได้ เพราะถ้าเศรษฐกิจไม่อำนวยการศึกษา ความเสื่อมในการศึกษาจะยิ่งทำให้เศรษฐกิจจมลึกลงไป

แต่ในการแก้ไขปัญหาคณาการศึกษานั้น ต้องยอมรับว่าทรัพยากรที่จะนำมาใช้นั้นมีจำกัด จำเป็นจะต้องจัดการให้ทั้งเงินและคนและสถานที่ได้ทำประโยชน์สูง

ในการนี้ การจัดระเบียบราชการภายในกระทรวงศึกษาธิการและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบออกไปเป็นหลายกระทรวง ระบบการจัดและควบคุมครู ตลอดจนจรรยาบรรณของครู ระบบคุรุสภา ทั้งระบบ ตลอดจนการปฏิบัติงานของสภาการศึกษาแห่งชาติ ควรจะเป็นเรื่องที่เราทั้งหลายทุกฝ่ายมาร่วมกันพิจารณาอย่างปราศจากอคติ และโดยเล็งผลส่วนรวม ในเรื่องพวกนี้เราทั้งหลายทุกฝ่ายอาจจะต้องสละความหยิ่งลงบ้าง ถ่อมตนให้มาก ไม่ถือทิฐิมานะ ไม่พะวงคิดแต่เราเป็นครูบาอาจารย์ชั้นสูงจนแก่เฒ่า ป่านนี้แล้ว พุดอะไรออกไปจะต้องถูกหมัด ครูเก่าก็รับผิดได้เหมือนกัน เพราะเราทุกคนรับผิดชอบต่อเยาวชนทั้งชาติ

การพัฒนาการศึกษาในชนบทนั้น มีสาระสำคัญพิเศษ ๒ ประการ คือ ประการที่หนึ่ง เด็กนักเรียนมักจะออกจากโรงเรียนไปเป็นอันมากเมื่อครบวาระการศึกษามภาคบังคับ และอีกประการหนึ่ง คือ ครูที่สอนวิชาที่สำคัญ ๆ มักจะขาดแคลนหายาก

ตราบใดที่นักเรียนในชนบทละการศึกษาไปตั้งแต่อายุน้อย ตราบนั้นความรู้ที่จะติดตัวเยาวชนไปย่อมไม่แน่นแฟ้น ไม่ซ้าก็ลืม กลับสูญไป ในกรณีเช่นนี้ จนกว่าเราจะสามารถระดมกำลังทางเศรษฐกิจสร้างครู สร้างโรงเรียนให้พอที่จะขยายการศึกษามภาคบังคับ เราจะต้องพยายามติดตามนักเรียนเก่าไปให้การศึกษเพิ่มเติม และควรพยายามแทรกความรู้ที่จะเป็นประโยชน์แก่อาชีพของนักเรียนรุ่นใหญ่นี้จริง ๆ เพื่อเป็นที่สนใจแก่เขา เพราะเขาเห็นประโยชน์ทันตา การจัดการติดตามฝึกฝนเยาวชนที่ออกไปจากโรงเรียน

ไปแล้วให้ได้ศึกษาอบรมนี้ ควรจะกระทำทั้งในชนบทและในกรุง ทั้งในด้านเกษตรและในด้านช่างฝีมือ

ความขาดแคลนครูวิชาสำคัญ ๆ ในชนบท เป็นผลร้ายแก่เยาวชนในท้องถิ่นนั้นยิ่งนัก วิธีแก้เห็นจะต้องกระทำหลาย ๆ ทางคือ อาจจะใช้วิธีเศรษฐกิจชักจูงให้ครูดีไปสู่ชนบทโดยให้รายได้เพิ่มขึ้นประจำตำแหน่ง และอาจใช้วิธีส่งบัณฑิตอาสาสมัครผลัดเวียนกันไปสอนในชนบทแต่ละแห่งเพียงระยะสั้น ๆ จนกว่าเราจะแก้ปัญหาเหล่านี้สำเร็จ ต้องอาศัยวิธีเสาะแสวงหาช่างเผือกจากป่า คือนักเรียนที่เรียนดีพิเศษในชนบทส่งเสริมให้ได้ย้ายไปเรียนในโรงเรียนที่ดีในกรุงต่อไป

สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคตของไทยเรา แสดงว่าคนไทยเราจะต้องใช้วิชาความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้นทุกทีแม้แต่ในการเกษตร เนื่องจากประชากรของไทยเพิ่มขึ้นโดยรวดเร็ว และที่ดินเพาะปลูกมีอาณาเขตจำกัด การเพิ่มพืชผลด้วยวิธีขยายเนื้อที่เพาะปลูกซึ่งเคยทำกันมาแต่ก่อน จะกระทำต่อไปไม่ได้นาน จะต้องหันไปใช้วิธีใช้เนื้อที่น้อย เพาะปลูกให้ได้ผลมาก วิธีนี้จะต้องใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ซึ่งเกี่ยวกับการใช้น้ำ การบำรุงดิน การปราบศัตรูพืช การตัดพันธุ์พืช และการเก็บรักษาพืชผล เป็นต้น ในด้านการส่งเสริมอุตสาหกรรมก็เช่นเดียวกัน ความรู้ทางช่างโลหะ ช่างกล ช่างไม้ ช่างสำรวจ และช่างอื่นต่าง ๆ เราจะต้องใช้มากขึ้นทุกวันแม้ในด้านการเลขานุการ การจัดทำบัญชี การควบคุมงาน การอำนวยความสะดวกในแต่ละด้าน ความรู้วิชาชีพมีความสำคัญมากขึ้นทุกทีในทุกระดับและทุกแขนงงาน คนที่รู้แต่เพียงหนังสือเช่นคนที่เรียนสำเร็จประโยคมัธยมตอนต้นหรือตอนปลาย ถ้าจะหางานทำจะต้องมีวิชาชีพเข้าประกอบ มิฉะนั้นจะหาทางประกอบอาชีพยากขึ้นทุกที และพิจารณาจากการประกอบกิจการต่าง ๆ เช่น เหมืองแร่ โรงงานอุตสาหกรรม หรือพ่อค้า อนาคต หรือพยาบาล คนระดับมัธยมอาชีวหรือวิชาชีวยังขาดแคลนอยู่มาก

ฉะนั้น การอำนวยความสะดวกด้านอาชีวจึงมีความสำคัญเป็นพิเศษในสมัยพัฒนาเศรษฐกิจนี้ และนอกเหนือไปจากที่รัฐบาลจะระดมกำลังเงินและกำลังคนเพิ่มการศึกษาด้านอาชีวะนี้แล้ว ผู้ปกครองเด็กและครูอาจารย์เองควรจะใช่วิธีอันแยบคายแนะแนวให้นักเรียนเอาใจใส่ต่อการศึกษาระดับนี้ยิ่งขึ้น ทุกวันนี้เด็กนักเรียนชั้นมัธยมส่วนใหญ่มักจะมุ่งหมายที่จะเข้ามหาวิทยาลัยเพื่อให้ได้ปริญญา แต่มีนักเรียนเป็นอันมากที่จะไม่สามารถเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยได้ มิใช่เป็นเพราะรัฐบาลไม่สามารถขยายมหาวิทยาลัยรับนักเรียนชั้นอุดมเพิ่มขึ้น แต่เป็นเพราะพื้นฐานความรู้และความสามารถของนักเรียนจำนวนมากไม่เหมาะสมสำหรับการศึกษาในมหาวิทยาลัย ถ้าเผชิญเหตุสุดเข้าไปศึกษาได้ในมหาวิทยาลัย ก็มีเป็นจำนวนไม่น้อยที่เรียนไม่สำเร็จ ต้องคิดซื้อออก เป็นการเสียเวลาและสิ้นเปลืองโดยใช่เหตุ ฉะนั้น แทนที่จะพยายามเรียนเพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัย นักเรียนจำนวนหนึ่งนี้ควรจะได้รับคำแนะนำให้เรียนเพื่อให้จบชั้นมัธยมอาชีวหรือชั้นวิชาชีพ แต่ทั้งนี้ รัฐบาลจะต้องจัดการอำนวยความสะดวกทางอาชีวศึกษาให้ได้จริงจัง ๆ ประการหนึ่ง และวางอัตราเงินเดือนสำหรับนักเรียนที่สำเร็จวิชาชีพให้เหมาะสม และให้มีอนาคตดีพอสมควร

อาชีวศึกษาทางด้านเกษตรนั้นยิ่งมีความสำคัญยิ่งสำหรับประเทศไทย และสำหรับระบบเศรษฐกิจที่เราจะมีต่อไปอีกในอนาคต ปัญหาเรื่องครู ปัญหาเรื่องการศึกษาปฏิบัติงาน และการปฏิรูปทางหลักสูตร เป็นเรื่องที่เราจะต้องแก้ไขโดยเร็ว

หลักสูตรและวิธีสอนไม่ว่าจะเป็นชั้นประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา ไม่ว่าจะเรียนอาชีวหรือสาย

สามัญ ถ้าเรายึดถือใช้แบบเดียวกันทั่วประเทศ ผมเกรงว่าจะไม่ได้ผล เพราะประเทศไทยเราแต่ละท้องถิ่นก็มีลักษณะเศรษฐกิจแตกต่างกันไป บ้างก็หนักในทางเกษตร บ้างก็หนักทางเหมืองแร่และทำไร่อ่างสวน เราอาจจะจัดหลักสูตรและวิธีสอนให้เข้ากับลักษณะของแต่ละท้องถิ่นเพื่อทำความเข้าใจและสนใจแก่นักเรียนให้ดีขึ้น เอาโจทย์เลขเรื่องน้ำไหลออกจากท่อประปาไปให้เด็กในถิ่นที่ไม่มีน้ำประปาจะยุ่งยากแก่ความเข้าใจของเด็ก การสอนวิทยาศาสตร์เบื้องต้น ที่มีตัวอย่างเกี่ยวกับ ดิน น้ำ และพืช จะเป็นที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์แก่นักเรียนในถิ่นที่ทำนาทำสวนแม้จะเป็นเด็กชั้นประถมมากกว่าที่จะนำวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรมหรือ ไฟฟ้าที่เด็กไม่เคยเห็น

การศึกษาชั้นอุดมศึกษานั้น แตกต่างกับการศึกษาชั้นมัธยมอยู่หลายประการ ทั้งในด้านวัยของนักเรียนในด้านวิชาที่เรียนกับวิธีเรียน นักเรียนมหาวิทยาลัยอยู่ในวัยที่เกือบจะเป็นผู้ใหญ่แล้วควรจะให้มีโอกาสและความรับผิดชอบในตนเองเพิ่มขึ้น เพื่อเตรียมตัวเป็นผู้ใหญ่ได้จริง ๆ และเป็นบัณฑิตได้จริง ๆ การเรียนก็ควรจะเป็นไปในรูปเรียนด้วยตนเองมากกว่าที่จะฟังครู นักเรียนกับครูในชั้นอุดมศึกษาควรมีสายสัมพันธ์ด้านวิชาการสองทางคือ จากครูไปสู่นักเรียน และจากนักเรียนไปสู่ครูด้วย มิใช่ครูเป็นผู้บอกสอนนักเรียนอย่างเดียวแบบในชั้นมัธยม และวิชาที่เรียนในชั้นอุดมศึกษานั้นก็เป็นวิชาชั้นสูง มิใช่ว่าใครที่สำเร็จมัธยมศึกษาแล้วจะสามารถเรียนได้สำเร็จทุกคน ฉะนั้นจึงควรมีการคัดเลือกความสามารถเบื้องต้นเสียก่อนให้แน่ใจว่าจะไม่เสียเวลาเปล่า ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

การรับนักเรียนเข้าเรียนในชั้นอุดมศึกษาในแขนงวิชาต่าง ๆ นั้น จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงความต้องการทางสังคมและเศรษฐกิจด้วย หากไม่คำนึงถึงข้อนี้ ต่อไปในอนาคตบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกมาจะไม่สมดุลกับความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคม อาจจะมีบัณฑิตบางจำพวกที่ผลิตได้น้อยไป เช่น วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ ครุศาสตร์ เกษตรศาสตร์ เป็นต้น และขณะเดียวกันบัณฑิตบางจำพวกอาจจะล้นตลาด ฉะนั้นการวางแผนการศึกษาชั้นอุดม จึงควรระมัดระวังข้อนี้เป็นพิเศษ

เมื่อเร็ว ๆ นี้ สภาผู้แทนราษฎรได้รับหลักการร่างกฎหมายจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้น ซึ่งถ้าเป็นไปตามที่ทราบกันจากข่าวหนังสือพิมพ์แล้ว จะมีลักษณะแตกต่างไปจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในปัจจุบัน คือผู้ที่เข้าศึกษาไม่ต้องสอบแข่งขันหรือคัดเลือก เพียงแต่มีความรู้ระดับ ม.ศ. ๕ หรือเทียบเท่าก็พอ วิธีการศึกษาที่ไม่บังคับให้เข้าฟังคำสอนหรือเข้าชั้นเรียนหรือสัมมนาฝึกฝน นับว่าถ้าสอบไล่ได้ครบหลักสูตร ๔ ปี ก็ได้รับปริญญา และส่วนมากของวิชาที่จะให้เรียนในมหาวิทยาลัยนี้เป็นสังคมศาสตร์

ในปัจจุบันนี้ ผมยังไม่ได้เห็นหลักสูตรและเนื้อหาของวิชาต่าง ๆ ที่จะจัดขึ้นสำหรับมหาวิทยาลัยนี้ และยังไม่ทราบว่ามาตรฐานของการสอบไล่จะเป็นอย่างไร ทราบจากการสนทนากับท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้เสนอ และผู้สนับสนุน ที่จะพยายามให้มาตรฐานของมหาวิทยาลัยนี้สูงเท่าเทียมกับมหาวิทยาลัยปัจจุบัน

แต่มีปัญหาที่ผมเห็นควรที่จะเสนอหลายประการที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยนี้ คือ

๑. เมื่อนักศึกษาไม่ต้องสอบแข่งขันคัดเลือกเข้ามา ก็เท่ากับว่าต่อไปนี้นักศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยในประเทศไทยจะมี ๒ ประเภท ประเภทหนึ่งต้องสอบคัดเลือกเข้า อีกประเภทหนึ่งไม่ต้อง ประเภทหลังนี้อาจจะเป็นผู้ที่พยายามสอบคัดเลือกเข้าที่มหาวิทยาลัยอื่นแล้ว แต่ไม่สำเร็จ จึงมาเข้ามหาวิทยาลัยใหม่นี้

เช่นนี้ น่าเกรงว่าคุณสมบัติเบื้องต้นของนักศึกษามหาวิทยาลัยใหม่จะด้อยว่านักศึกษาอื่น ๆ โดยทั่วไป

๒. เมื่อวิธีการศึกษาไม่เข้มงวดให้ต้องมีความสัมพันธ์กันระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ หรือไม่เข้มงวดให้ต้องมีการอ่านตำราโดยกว้างขวางแบบในมหาวิทยาลัยปัจจุบัน คงจะมีการสมัครสอบไล่อย่างเสี่ยงโชคมีใช้น้อย และถ้าจะรักษามาตรฐานในการสอบไล่ให้เท่าเทียมกับมหาวิทยาลัยปัจจุบัน ผมก็เกรงว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยนี้จะมีเป็นจำนวนน้อย และถ้าผลิตบัณฑิตออกมาได้เป็นจำนวนน้อย เทียบกับจำนวนผู้ที่เข้าศึกษาแล้ว ปัญหาที่จะมีว่า

(ก) จะคุ้มกับการที่รัฐบาลจะลงทุนสร้างมหาวิทยาลัยใหม่นี้หรือไม่ และ

(ข) จะเป็นการชักจูงให้เยาวชนเป็นจำนวนมากหลงเข้าใจผิดไปหรือไม่ว่า ตนควรจะใช้เวลาเรียนในมหาวิทยาลัยนี้แทนที่จะคิดไปเรียนวิชาชีพ หรือทำงานประกอบอาชีพให้เป็นประโยชน์แก่เศรษฐกิจ

๓. เมื่อมหาวิทยาลัยนี้ตั้งขึ้นโดยมีเหตุผลทางการเมืองเพื่อป้องกันแก้ไขคำร้องทุกข์ของนักเรียน รัฐบาลไม่จัดให้เข้าเรียนในมหาวิทยาลัย ต่อไปแม้ว่าจะพยายามรักษามาตรฐานการสอบไล่ไว้ แต่มีการผลิตบัณฑิตได้น้อยคน นักศึกษาเหล่านี้จะมีร้องเรียนต่อไปอีกหรือว่ารัฐบาลกักกันไว้ไม่ให้ตนสำเร็จการศึกษา และรัฐบาลจะใช้เหตุผลทางการเมืองอีกหรือไม่ ที่จะทำให้ใจอ่อนหย่อนมาตรฐานลงมาให้เป็นที่น่าพอใจแก่นักเรียน และถ้าหย่อนมาตรฐานลงมาจริง ปัญหาต่อไปก็คงจะเกิดขึ้นในแง่ความแตกต่างระหว่างคุณค่าปริญญาของมหาวิทยาลัยนี้กับปริญญาของมหาวิทยาลัยปัจจุบัน

ผมเข้าใจว่าปัญหาเหล่านี้และปัญหาอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดตั้งมหาวิทยาลัยดังกล่าว ยังไม่ได้มีการอภิปรายกันให้ถี่ถ้วนเพื่อประโยชน์ของเยาวชน และเพื่อประโยชน์ของเศรษฐกิจ ผมเห็นว่าควรจะได้มีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวาง และเมื่อเห็นช่องทางปลอดโปร่งแล้ว จึงควรจะดำเนินการไป แต่ตราบดีที่ยังไม่มีการคิดให้รอบคอบและอภิปรายกันให้แน่นอน การด่วนดำเนินการไปก่อนแล้วหวังไปแก้ปัญหาทันทีหลัง จะทำให้การดำเนินงานราบรื่นได้ยาก และอาจจะเป็นผลร้ายแก่เยาวชน และแก่เศรษฐกิจของชาติได้โดยง่าย

ห้ามความชั่ว ส่งเสริมความดี

ความสำคัญของการอบรมสั่งสอนเยาวชนให้อยู่ในศีลธรรมให้กลัวบาป ให้ประพฤติตนในทางดีงามนั้น ย่อมเป็นที่เข้าใจชัดเจนกันอยู่แล้ว และพ่อแม่ ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้ใหญ่ในราชการย่อมเข้าใจดี และถือเป็นความรับผิดชอบที่จะพยายามพำสอนอบรมเยาวชนในทางที่ดีอยู่เป็นเนืองนิจ

แต่ความรับผิดชอบในเรื่องนี้ มิได้จำกัดอยู่ที่คำพูด คำอบรม คำสั่งสอน พ่อแม่ที่พูดปดเป็นนิสัย แม้จะพำสอนเด็กมิให้พูดปดสักเท่าใด แต่เด็กเห็นตัวอย่างผู้ใหญ่พูดปดอยู่ตำตา เด็กนั้นก็เห็นในไม่ช้าว่า คำสั่งสอนก็เป็นคำสั่งสอน ส่วนการปฏิบัตินั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง เรื่องพูดปดนี้เป็นเพียงตัวอย่างเรื่องเดียว เรื่องลักขโมย เรื่องฉ้อโกง เรื่องเสพสุรามินเมา หรือเรื่องบาปอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกัน จะห้ามเยาวชนด้วยปากอย่างเดียวไม่ได้ ผู้ใหญ่ต้องยับยั้งห้ามตนเองด้วย

ทุกวันนี้ แทบทุกประเทศ เยาวชนประพฤติตนไปในทางที่แปลก ที่เราเรียกกันว่าอึปี่ แต่เดี๋ยวนี้อันเปลี่ยนไปเรียกชื่ออย่างอื่นแล้วก็มี ซึ่งความจริงมีหลายประเภท และหลายระดับ เพราะบางพวกเสพยาเสพ

ติดก็มี ที่ไม่เสพก็มี บางพวกสำส่อนในทางเพศ บางพวกก็ไม่สำส่อน แต่สรุปข้ออ้างของเหล่าอปปี้ก็คือ ผู้ใหญ่ทำปัญหาไว้ให้เยาวชนรุ่นเขา ผู้ใหญ่เอะอะก็ระบราฆ่าฟันกัน ทำสงครามกัน ผู้ใหญ่สร้างปัญหาทางสังคมไว้มาก ทำให้มีคนมั่งมีเกินไป คนจนเกินไป ผู้ใหญ่จัดชั้นวรรณะเรื่องผิวจนเป็นสงครามระหว่างผิว ผู้ใหญ่เสพสุราได้แต่ห้ามเยาวชนสูบบุหรี่ซึ่งเป็นพิษน้อยกว่าสุราเป็นไหน ๆ ผู้ใหญ่เคียดแค้นกัน แต่พวกเขาเยาวชนรักกัน และผู้ใหญ่พูดอย่างหนึ่งทำอย่างหนึ่ง เยาวชนจึงหมดที่พึ่ง เสื่อมศรัทธาลิ้นนับถือ

แม้ว่าเราจะไม่เห็นด้วยและไม่ศรัทธาต่อลัทธิของอปปี้ แต่คงจะมีน้อยคนนักที่สามารถโดยสุจริตใจที่จะปฏิเสธโดยสิ้นเชิงว่า ข้ออ้างของอปปี้ไม่มีมูลแห่งความจริง ฉะนั้น การกระทำของผู้ใหญ่นี้เป็นสิ่งสำคัญและพวกเราน่าจะหาวิธีแก้ไขการปฏิบัติของผู้ใหญ่นี้แหละ

ในระบบเศรษฐกิจที่เราเรียกกันว่าระบบพัฒนา คือระบบเร่งรัดให้เศรษฐกิจก้าวหน้าไปโดยเร็วนี้ เรามักจะเอาใจใส่ในด้านวัตถุค่อนข้างมากจนเกินควร และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจแม้จะเปลี่ยนไปในทางเจริญก้าวหน้า ก็ย่อมก่อให้เกิดความระส่ำระสายด้านสังคมในหมู่ประชาชนอยู่มาก การครองชีพก็จะรัดตัวขึ้นทุกวัน การแข่งขันกัน การชิงตำแหน่งกันระหว่างคนรุ่นหนุ่มรุ่นสาวจะมากขึ้นทุกที และเมื่อพัฒนาทางเศรษฐกิจได้ผลดีพอสมควร ก็ย่อมมีบางหมู่ที่ได้รับประโยชน์ทางทรัพย์สินเงินทองมากกว่าหมู่อื่น ผู้มีรายได้ทรัพย์สินมากย่อมใช้จ่ายมากบางรายก็ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยจนถึงกับเกิดอบายมุขแบบใหม่ขึ้นทั่วไป ช่องทางที่จะยั่วชวนเยาวชนให้ลุ่มหลงในทางชั่วย่อมมีมากขึ้นเป็นธรรมดา การหลีกเลียงบาปและการประกอบคุณงามความดี จึงทำได้ยากขึ้นเป็นทวีคูณ

การคมนาคมระหว่างประเทศและภายในประเทศ วิทยุโทรทัศน์ สื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ สะดวกสบายยิ่งขึ้น ก็ยังทำให้มีช่องทางยั่วชวนเยาวชนมากขึ้น โดยมากเป็นการเอาอย่างคนที่มีชื่อเสียง เป็นดาราภาพยนตร์ หรือนักเพลง หรือเยาวชนบางคนที่มีรายได้สูงอย่างมหาศาล

ภายในประเทศเล่า ตัวอย่างก็มีอยู่ ที่มีผู้สามารถกระทำบาปได้โดยไม่ต้องรับโทษ ที่ยังมีชีวิตอยู่ก็ได้รับความสุขสำราญบ้านเรือนใหญ่โต มีคนเคารพนับถือกราบไหว้รอบด้าน มีความเด่น และมีบุญบารมี เยาวชนส่วนใหญ่ย่อมอดเสียมิได้ที่จะรับนับถือให้เป็นยอดคน

ที่ผมกล่าวมานี้ มิใช่จะกล่าวด้วยความหมัดหวัง แต่ใครจะเสนอว่า ความรับผิดชอบของผู้ใหญ่ในการที่จะห้ามเยาวชนมิให้ทำบาปและส่งเสริมให้ทำความดีความงามนั้นยากขึ้นทุกวันเฉพะอย่างยิ่งในระบบเศรษฐกิจเร่งรัดพัฒนา ผู้ใหญ่บางคนก็กล่าวว่า เราจะพัฒนาเศรษฐกิจให้สำเร็จดี ต้องยอมผ่อนผันให้มีการทุจริตบ้างนั้น เป็นผู้ใหญ่ซึ่งไม่รับผิดชอบต่อเยาวชน ถ้าจะต้องทุจริตกันจึงพัฒนาเศรษฐกิจได้แล้ว ผมว่าอย่าพัฒนากันเลยปล่อยให้กินเผือกกินมันกันอย่างสุจริตดีกว่า

ที่ผมกล่าวว่าไม่หมัดหวังนั้น ก็เพราะเท่าที่สังเกตดูเยาวชนทั้งในมหาวิทยาลัย ในโรงเรียน และที่อื่น ๆ ความบริสุทธิ์ใจและความกลัวบาปยังมีอยู่โดยทั่วไป ขอให้ผู้ใหญ่ชักนำให้ดิชกนำด้วยการกระทำและความประพฤติเป็นตัวอย่าง อย่าเพียงแต่ชักนำด้วยปากอย่างหนึ่ง ใจอย่างหนึ่ง

สรุป

ระบบเศรษฐกิจในระยะพัฒนานี้ ก่อปัญหาให้เยาวชนเป็นอันมาก ทั้งในด้านอาหาร ด้านอนามัย ด้านอุปนิสัย ด้านเพศ ด้านการศึกษาอบรม และในด้านความประพฤติ เป็นความรับผิดชอบของผู้ใหญ่ทุก

ประเภทที่จะช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาเหล่านี้ นโยบายวางแผนครอบครัวระดับชาติจะช่วยทำให้ปัญหาใหญ่ ๆ
ผ่นคลายลงบ้าง

อย่างไรก็ตาม ผู้ใหญ่มีหน้าที่รับผิดชอบที่จะจัดระบบเศรษฐกิจและสังคมเหลือไว้ให้นุชนมีปัญหาน้อยที่สุดที่จะทำได้เพื่ออำนวยให้เยาวชนได้เติบโตและดำรงสืบมาอาศัยอยู่ในสังคมซึ่งเจริญด้วยสมรรถภาพ
เสรีภาพ ความยุติธรรม และความเมตตาปรานี ขอขอบคุณ